

Admirava Fuster, Estellés i Ferrater. Admirava Ferrater per sobre de totes les coses. Va estudiar a la Universitat de València. Filologia catalana. Volia fer les Amèriques. Vivia a Barcelona. Feia classes. Escrivia versos. Més que això: tenia voluntat de literatura, passió per la paraula. I pels amics. Filòsof. Conversador. Salvador Iborra.

El van matar perquè sí, de matinada, al carrer. Un amic se'n tornava a casa i no va trobar la bicicleta on l'havia deixada. Van voltar per a cercar-la.

Res. Quan l'amic ja era fora, ell la va veure. Li va dir a l'energumen que aquella bicicleta que tenia no era seva. L'altre brofegava.

Va comparèixer el segon personatge. Amb un ganivet de cuina. L'ambulància va trigar mitja hora. Hi va haver dos detinguts, Saodi M. i Zakaria Y. M. Però Salvador Iborra és mort. L'endemà, Biel Mesquida escrivia al seu blog: "Quin puta món de misèria!"

“ Recorde Salvador, aquell company de classe, aquell amic al bar, aquell poeta de paraules i d'idees, aquell somriure llarg, aquell valencià a Barcelona, aquell rostre proper, aquell que era com tu i com jo i com nosaltres. Recorde Salvador. Un entre tants. Cap més com tu.”

Xavi Sarrià

Poeta d'ambició. “Salva –per als col·legues– no podia evitar de fer malabars entre viure la vida i les classes”, ens escriu la poetessa Isabel Garcia Canet, que va ser companya d'universitat d'Iborra, “perquè ell vivia amb passió la nit i el dia turmentat i alhora enamorat d'eixa musa que l'ajudava a alenar i a viure cada moment amb brillantor als ulls i somriure: Poesia.”

Que qui era Salvador Iborra? Si ho pregunteu a l'escriptor i periodista Sebastià Bennassar, probablement, abans de respondre farà un silenci llarg. Eren amics. “Amics de l'ànima”, explica Garcia Canet. No és fàcil de parlar, ara, assimilar aquesta barbaritat. Però Bennassar ha assumit, d'alguna manera, el paper que bé cal fer: organitzar els actes d'homenatge, senzills i sentits, que es preparen a Barcelona i a València, explicar Iborra, escampar-ne els versos.

Qui era, per tant? “Un poeta valencià de 33 anys amb tot per fer encara, però amb tres llibres, tres llibres bons.” I més coses: “Per a alguns, el professor

CARLES DOMÈNEC

Salvador Iborra: “I jo, tan mortal”

La mort més absurda ens va arrabassar Salvador Iborra. El 29 de setembre passat, a Ciutat Vella, dos homes apunyalaven el jove poeta quan els reclamava una bicicleta robada. Es preparen actes de record, a Barcelona i a València, el 18 i el 19 de novembre. A tall d'homenatge, parlem de tot plegat amb Sebastià Bennassar, escriptor i amic del jove valencià. Perquè la poesia no es pot mai assassinar.

Berceuse

*Són massa coses que no es poden escriure o contar,
ho sospiten: la paraula segueix un ruta totalment distinta,
la memòria metafísica d'una tardor, mil anys immòbil,
la promesa que amb un rugit terrible s'arrossega pel terra,
el temps que no existeix, que s'eixampla en totes direccions,
els pensaments, encara més veloços, que ofeguen a terra ferma
mentre s'encén una cigarreta el viatger i la ciutat es doblega
sobre si mateixa, absurda, parlant un idioma desconegut.
Per un breu instant, molt breu, tan breu que és quasi imperceptible,
caic de ple en el meu propi fons, em sedimente com un gota de pluja
i ningú ho nota. Avance a les palpentes massa dèbil com per entendre,
xicotetes explosions, infinits altres anònims que es confonen,
Barcelona entre línies, des de la finestra de la meua cambra funerària
cobeja les empremtes d'una nova Galilea, massa endurida, massa seca,
sacrifica dòcilment la poca llum del capvespre i jo, tan mortal,
plorant inútilment fragments d'un món, sóc una pobra consciència que germina.*

(inèdit, 2011)

i banda de l'oceà, la Pompeu Fabra." I se n'hi va anar. I es va instal·lar a Ciutat Vella.

"Sempre optava pel camí difícil", continua Bennassar: "S'hauria pogut quedar a València com hauria pogut optar per fer el doctorat en qualsevol tema a la moda. Doncs ell va escollir la desconstrucció, per a relacionar-la amb Gabriel Ferrater. Hauria pogut, jo què sé, fer estudis de gènere o multiculturalment i segur que hauria tengut més opcions per a beques i tot això. Però no. Va decidir d'encarar un tema de literatura i filosofia pur i dur."

Converses.

Amb Sebastià Bennassar, s'havien conegut el 1997, en unes jornades per a escriptors joves que havia organitzat el mallorquí. Des d'aleshores que no van deixar de parlar: "A vegades deïem que era una amistat analògica, perquè vam començar amb cartes de cinc o sis folis escrites en una lletra petitíssima que avui costa de desxifrar, cada setmana o setmana i

mitja. I trucant-nos. Aleshores encara funcionava aquell fantàstic invent que van ser les monedes de 500 pessetes: entre ell i jo vam contribuir a mantenir actives les cabines telefòniques."

València i Mallorca, Mallorca i València van quedar unides per les visites dels dos amics. Després Salvador Iborra va voltar. El contacte no es van perdre pas: "De segur que hi ha molta gent que recordarà els seus mails, sobretot del temps que va passar a Liverpool. N'hi ha de molt llargs." I després va arribar Barcelona. Les converses

no es van pas aturar. Bé per escrit, bé en persona,

durant les setma-

nes que Iborra va

acollir al seu pis

de Ciutat Vella

l'amic que fe-

ia un màster

a la capital

però vivia a

Lisboa. Era un

home de llar-

gues converses,

el poeta valen-

cià: "Llarguíssi-

mes. Era capaç de

fascinar una persona

fins que quedàs realment

colpida, en una sola tarda. Podien

començar fent un cafè a les quatre de

l'horabaixa i acabar sopant a les deu del

vespre. Perfectíssimament."

“ Em sor-

prenia, sempre, amb la seua

lucidesa al voltant del tema que

fora. De vegades apareixia pel des-

patx, a la universitat, i fèiem llargues

converses. Saltàvem d'un tema a un altre,

Derrida, Estellés, la situació del país, Gil

de Biedma, l'amor i els desamors, Kun-

dera, Ferrater o Wittgenstein. Era un bon

poeta, però pense que les seues reflexi-

ons i punts de vista literaris són una

part fonamental del conjunt de

l'obra.”

Josep Ballester

La poesia. “Vivia al cent per cent envoltat de literatura”, explica Bennassar: “Si feia de professor, era per a poder explicar literatura; si volia anar-se’n a Amèrica, era per a dur-hi Ferrater. I tenia, a més, és clar, el vessant creatiu. Tot allò que era escriure, també per al blog, reclamava, per a ell, el màxim d’atenció. Tenia tant de respecte per la llengua escrita que no podia fer dues ratlles com si et posàs una nota a la nevera. Un exemple? Una noia havia d’explicar Ferrater als seus alumnes i li va demanar ajut: ell li va enviar un mail de deu pàgines però, a més, en forma de conte.”

Un llençol per embrutar (2003), *Les entranyes del foc* (premi Domènec Perramon, 2005) i *Els cossos oblidats* (premi Jaume Bru i Vidal, 2009) són els tres llibres publicats de Salvador Iborra. Només tres. Igual com Rosselló-Pòrcel, com Ferrater, precisament, destaca Bennassar amb tristesa. Quan en va haver de fer un recordatori apressat, trasbalsat, l’amic va escriure: “Aquest país ha perdut un poeta en el moment precís en què els seus fruits haurien pogut ser brutals.” Ho corrobora: “Per a mi, el seu darrer llibre és un dels més importants de poesia en català dels darrers deu anys. Sense cap mena de dubte.” La ressenya que en va fer, temps enrere, per al *Diari de Balears*, assenyalava que Iborra sabia conjugar forma i fons “de manera magistral per crear en el lector un estat d’ànim que sovint frega la devastació”. I més:

“Estimava els amics, la família, la cultura anglesa i la nipona, els Països Catalans, i les arts marcials, les Illes, versos al bar de Filologia, als tovallons del pub on feia de porter quan l’economia fluïxjava, en català plasmava les experiències del record perquè no era cap perdedor, defensava els seus i volia escriure i estimar tota la vida.”

Isabel Garcia Canet

Nit d’octubre

Hem caminat la nit de València sense deixar cap empremta, invisibles, com somnàmbuls de leva la travessem sense esforç, mirant com tot es desdibuixa, lluna partida, transcendència que mata, devorant els somnis per anomenar-nos. Amargues paraules fruit d’arbres marçits, hem acorralat les nostres veus per escriure, som la consumació de les pròpies cendres que diluïm a l’interior d’una llàgrima d’irreconciliable desposseïció, futur d’absents. Hem calcinat els nostres cors mentre se’ns desfà l’amor en la boca com un terròs de sucre esperant aquell que no vindrà, només el cosmos, l’infinnit dels comiats. Demà partiran els trens i els avions, Castelló, Girona, Barcelona, Palma, i quedarà la ciutat empetitida, bombetes foses sense llum, les cambres buides, la mà tendrament sobre la galta, els vostres noms ofegats en la veu. El món està mal fet, amics, mal fet. Creieu-me per un instant, la bona gent, el sentit universal d’aquesta afirmació com un núvol damunt la nostra mirada. Si els nostres déus són massa humils i són massa curts els dies per anomenar-los, a quina llei o a quin oratori oïrem davant dels sentiments que ens defugen? La ciutat varia com els seus dies, i jo busque el vostre rostre amb els dits com vosaltres busqueu calladament respostes en aquelles coses que heu après a estimar. De la meua soledat en faig un art mentre em fa mal, mentre em creix la vida per dins, mentre m’amarga i em destrossa. Vosaltres, que ara dormiu, què vol dir estimar? Perdoneu-me ara aquest somriure cenobial, aquesta bondat impia, les porcions més menudes, els focs de fusta cremant encara als pobles, els fills d’Ariadna enllà dels laberints. Las, i encara temerari, m’entregue a la boca d’on surt tot allò que us escric, repartiu les parelles, atureu el taxi, sigau sempre pacients.

Trobareu ben poques treves a l’hora de prendre decisions, la carn vol carn, llegiu el Panphilus, llegiu Buridan, llegiu Maria de França i Ferrater, i vetlleu les nits lentes i febrores i deixeu-les caure àvides al llot. Amics, llargues són les nits d’octubre, i encara fa calor enmig dels carrers i a la Còlquida, Vicent, Orland, Lourdes, Sebastià, les dues Annes i Maria; a la Còlquida, diuen, mai no varen trobar el velló.

(inèdit, 2006)

amb “una versificació molt llarga, plena, complaent per al lector que busqui una narrativitat en el poema que dista molt dels simples jocs artificials amb el llenguatge

“ Mestre d’arts marcials. L’ego l’acompanyava com una colònia cara, i sovint en feia broma... La conversa: literatura i dones, i el sentit de la vida. Cada paraula, una clau marcial. I cigarretes, i un cafè precedit per una ampolla de Vichy, o un bon whisky, i tot el temps del món per a cosir els fragments de l’ànima. Salva ha estat un animal de records. Un enorme poeta.”

Orland Verdú

que abunden darrerament en nombrosos poemaris.”

I el van matar. Hi va haver espelmes enceses en homenatge: “L’Orland Verdú, un dels seus millors amics, va posar unes flors al seu carrer”, explica Bennassar, “i aquell gest es va convertir en una mena d’acte popular; va anar creixent: hi anava la gent, hi deixava poemes, festucs, espelmes”. Després, els veïns van fer un bell acte de record. A la universitat també, durant la inauguració del màster on havia d’assistir. “Hi va haver una pregària a l’església de Sant Just. Alguns instituts han llegit els seus poemes.” Bennassar enumera amb emoció els actes espontanis. Recorda els que ja hi ha preparats a Barcelona, a l’Espai Mallorca, el 18 de novembre, i a València, a l’Ubik Cafè, el 19. “Els primers actes, van ser pràcticament en estat de xoc. Ara volem reivindicar el poeta.” Hi haurà taules rodones, per tant. I música. I els versos de Salvador Iborra escampats al vent.

“Sobretot, ens agradaria que algú decidís, o bé distribuir o reeditar els seus llibres, o bé fer-ne un sol volum”, rebla Bennassar: “Que es pogués trobar.”

Núria Cadenes